

حریم خصوصی افراد خانواده

(حدود، مصادیق و احکام آن در فقه امامیه)

معصومه روستا طالب آباد

نشر آوسته

۱۳۹۶

«حریم خصوصی افراد خانواده»

(حدود، مصادیق و احکام آن در فقه امامیه)

معصومه روستا طالب آباد

ناشر: آراسته

طراح جلد: محمدمهدی عباسی

ناظر فنی: فاطمه رنجبر

لیتوگرافی: پردیس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۳-۳۴-۴

چاپ اول، ۱۳۹۳

قیمت: ۱۵۰۰ ریال

تیراژ: ۱۰۰

نشر آراسته: قم، صفا پهر، کو. ۱۷، نبش کوچه هشتم، پلاک ۳۴

صندوق پستی: ۳۹، ۱۶۹۸، تلفن: ۰۲۵۳۲۸۵۷۱۱۳

E-mail: lash_talabeh@yahoo.com

سرشناسه	: روستا طالب آباد، معصومه، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: حریم خصوصی افراد خانواده (حدود، مصادیق و احکام آن در فقه امامیه) / نگارنده معصومه روستا طالب آباد.
مشخصات نشر	: قم: آراسته، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۳-۳۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص ۲۲۷-۲۳۹.
موضوع	: حریم شخصی
موضوع	: Privacy
موضوع	: حق صیانت از حریم شخصی
موضوع	: Privacy, Right of
موضوع	: حریم شخصی -- قوانین و مقررات
موضوع	: Privacy -- Law and legislation *
موضوع	: حریم شخصی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Privacy -- Law and legislation -- Iran *
موضوع	: حق صیانت از حریم شخصی (فقه)
موضوع	: Privacy, Right of (Islamic law)
موضوع	: حق صیانت از حریم شخصی -- ایران
موضوع	: Privacy, Right of -- Iran
موضوع	: حریم شخصی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Privacy -- Religious aspects -- Islam
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ج ۹/۵۹۶ JC
رده بندی دیویی	: ۲۲۲/۴۲۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۰۰۱۰۹

همه حقوق محفوظ و متعلق به مولف است
تکثیر، انتشار و ترجمه‌ی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه
بدون مجوز قبلی و کتبی مولف ممنوع است.

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیات تحقیق
۱۵	بیان مسئله
۱۵	اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۶	اهداف تحقیق
۱۶	پیشینه تحقیق
۱۷	سؤال اصلی پژوهش
۱۷	سؤال‌های فرعی پژوهش
۱۷	فرضیه‌های تحقیق
۱۷	روش تحقیق
۱۷	ساختار تحقیق
۱۹	فصل دوم: مفهوم‌شناسی
۲۱	مقدمه
۲۱	حریم در لغت
۲۳	اصطلاحی حریم
۲۴	حریم در اصطلاح فقهی
۲۴	معنای حریم در اصطلاح حقوقی
۲۵	تعریف خصوصی
۲۵	معنای لغوی خصوصی
۲۶	حریم خصوصی
۲۶	تعریف لغوی حریم خصوصی
۲۶	تعریف اصطلاحی
۲۹	تعریف اصطلاحی قابل قبول از حریم خصوصی
۳۰	- حریم اموال

۳۱	- تعریف مصداق دوم حریم
۳۳	- حریم خصوصی خانواده
۳۷	فصل سوم: عناصر حریم خصوصی
۳۹	خصوصی بودن
۴۳	آزادی اعضا از محدودیت
۴۸	آزادی انسان در احادیث
۵۰	استقلال انحصاری اعضا در تصمیم‌گیری
۵۷	فصل چهارم: مصادیق حریم خصوصی در مناسبات خانوادگی
۵۹	حریم خانگی
۶۲	حوزه بزرگی و خلوت فرد
۶۴	انواع ورود به منزل و خلوت
۷۲	حریم جسمانی
۷۳	مصونیت جسم و جان
۹۲	حریم اطلاعات
۹۳	اطلاعات غیر محرمانه
۹۴	اطلاعات محرمانه
۹۹	حریم جنسی
۱۰۲	تعبیر کنایی و غیر صریح
۱۰۲	اختفای روابط جنسی
۱۰۳	نهی از بیان روابط جنسی
۱۰۳	نهی از پرس‌وجو نسبت به روابط جنسی دیگران
۱۰۴	سخت‌گیری در اثبات جرایم جنسی
۱۰۵	حریم خصوصی شخصیت
۱۰۹	فصل پنجم: رابطه حریم خصوصی با اصول حاکم بر روابط اعضای خانواده
۱۱۲	اصول حاکم بر روابط اعضای خانواده
۱۱۲	اصل تحکیم و حفظ خانواده
۱۱۳	اصل مقدم داشتن اخلاق بر حقوق در خانواده
۱۱۴	اصل ثبات و امنیت
۱۱۵	اصل مودت و رحمت یا تامین نیازهای عاطفی
۱۱۸	اصل عدالت
۱۲۱	اصل مصلحت
۱۲۲	اصل مدیریت و پاسداری

۱۲۳ اصل اطاعت
۱۲۷ فصل ششم: دلایل حریم خصوصی در مناسبات خانوادگی
۱۲۹ ادله حریم خصوصی در قرآن و روایات
۱۲۹ سوءظن
۱۳۰ تجسس
۱۳۱ تجسس از دیدگاه فقها
۱۳۱ تجسس مشروع
۱۳۷ تجسس ناشروع
۱۳۸ ورود بدون استئذان به منازل
۱۴۰ ورود به اتاق خصوصی
۱۴۲ استراق سمع، نگاه سرزنش و اطلاع بر غیر
۱۴۶ افشای اسرار
۱۴۹ تعرض به حریم خصوصی
۱۵۰ ادله مبتنی بر حفظ کرامت آنان از منظر روایات و روایات
۱۵۲ دلیل اصل عدم ولایت انسانی بر انسان دیگر
۱۵۴ دلیل عقلی مبتنی بر حمایت از حریم خصوصی
۱۵۵ ادله اجماع فقها بر لزوم احترام به حریم خصوصی
۱۵۹ فصل هفتم: حمایت از حریم خصوصی
۱۶۱ تدابیر پیش گیرانه
۱۶۱ راه کارهای فرهنگ ساز و پیش گیرانه
۱۶۴ تدابیر واکنشی
۱۶۷ نتیجه گیری
۱۶۸ پیشنهادات
۱۶۹ فهرست منابع
۱۷۹ نمایه

تحمیدیه

سیاس خدای را که اول است بدون آن که پیش از او اولی باشد، و آخر است بدون آن که پس از او آخری باشد. خدایی که دیده‌های بینندگان از دیدنش فرومانده، و اندیشه‌های توصیف‌کنندگان از وصفش عاجز شده‌اند. آفریدگان را به قدرت خود پدید آورده و ایشان را بر وفق خواست خود خلق کرده است. سپس در طریق اراده خود روان ساخته و در پی محبت خود برانگیخته است. در حالی که احدی که برایشان تعیین نموده قدمی پیش و پس نتوانند نهاد. سیاس خدای را بر آنچه از خدای خود به ما شناسانده و بر آنچه از شکر خود به ما الهام کرده و بر آن درها که از علم به ربوبیتش بر ما مسوره و بر اخلاص در توحیدش که ما را به آن راهبری کرده و ما را از کج‌روی و شک در کار خود بر ما ساخته است. سیاس خدایی را که زیبایی‌های آفرینش را برای ما برگزید و روزی‌های پاکیزه را بر ما روان ساخت و ما را به تسلط همه آفریدگان برتری داد و از این جهت همه مخلوقاتش ما را به قدرت او فرمان‌بردار و به نیرویش از اطاعت ما ناچارند. سیاس خدایی را که ما را از روزی‌های پاکیزه اعطای فرمود، و به فضل خود توانگر ساخت و به نعمت خود سرمایه بخشید. سپس ما را به پیروی او امر نمود، فرمان داد تا طاعتمان را بسنجد و از ارتکاب نواهی خود نهی فرمود تا شکرمان را بیازماید. سیاسی تا پایان نپذیرد و شماره‌اش به احصاء در نیاید. سیاسی که موجب رسیدن به طاعت و عفو او و سبب خوش‌بودی و وسیله آمرزش و پناه از انتقام و ایمنی از خشم و پشتیبانی طاعت، و مددکار بر ادای حق و تالیف‌الو باشد.

اثر خود را تقدیم می‌کنم به یگانه‌ترین کانون توحید و عشق، و مرکز فرود آمدن وحی و معدن رحمت و مصادیق بارز آیه تطهیر علیهم‌السلام. و دست نیاز به سوی معدن کرامت ایشان دراز می‌کنم.

مقدمه

زندگی هر فردی به دو بخش عمومی و خصوصی تقسیم می‌شود. یک بخشی که دیگران حق هیچ‌گونه تصمیم‌گیری، ورود و اطلاع یافتن از آن را ندارند و در این بین فرقی بین اعضای یک خانواده و ارحام او با غیر ایشان نیست؛ و شخص از هرگونه دخالت دیگران در آن، ابا دارد. بخش دیگر همان است که شخص در ورود و دخالت دیگران در آن ابایی ندارد.

بخش اول از زندگانی هر انسانی همان خلوت زندگی هر فردی است که از آن به حریم خصوصی تعبیر می‌شود. که هر فردی حریم دارد دیگران را از دسترسی به این حوزه از زندگی خویش منع نماید و نگذارد کسی مرض آن شود.

مصونیت حریم خصوصی از مهم‌ترین جنبه‌های انسانی به‌شمار می‌رود که بدون رعایت آن از سوی دیگران، آسایش روحی و روانی ایشان متضرر خواهد یافت. اتاق خصوصی، جسم افراد، اطلاعات شخصی و ارتباطات خصوصی از مهم‌ترین عرصه‌های حریم خصوصی هستند. از جمله مهم‌ترین مصادیق ورود به حریم خصوصی اعضای خانواده محسس، سوءظن، غیبت، ورود بدون استیذان، افشای سر، استراق سمع و نگاه دزدانه و... است. این برای حفاظت از این حریم، باید از آن حمایت کرد که هدف از این حمایت عمدتاً دفاع از آزادی و استقلال فردی و آبرو و حیثیت افراد است.

با توجه به اینکه افراد نوعاً اموری را خصوصی قلمداد می‌کنند که سرریز است با آبرو و حیثیت‌شان در ارتباط است لذا اگر از این حریم حمایت نشود سبب می‌شود برخی درصدد برآیند با دستیابی به این اطلاعات آبرو و حیثیت افراد را مورد تهدید قرار دهند و از آن‌ها برای برآورده ساختن امیال و خواسته‌های خود سوءاستفاده کنند. لذا باید گفت مادام که ضرورت مبرم ایجاب نکند باید از افشای امور خصوصی و مکتوم اعضای خانواده امتناع شود و حقوق حریم خصوصی خانواده درصدد است که چنین هدفی را برآورده سازد.

پیامدی که حمایت از این حریم در پی خواهد داشت علاوه بر رشد و تکامل شخصیت افراد، دست یافتن وی به عرصه‌های خلوت و تنهایی و آرامش و امنیت خاطر برای خویش است که در آن عرصه‌ها با تعقیب اهداف و غایات خصوصی و شخصی، درجات مختلفی از صمیمیت را مطابق

با میل خود با دیگر هم‌نوعان برقرار می‌کند.

لذا گرچه عناصر اخلاقی حاکم بر خانواده ترجیح و تقدم دارد بر رعایت حقوق بین ایشان؛ ولی در صورت شناخت حریم خصوصی اعضا، هر یک از ایشان سعی در رعایت حقوق دیگر اعضا در خانواده کرده و کمتر موجبات نقض حریم خصوصی طرف مقابل را فراهم می‌آورند و به دنبال آن تشنح‌های خانوادگی و فروپاشی خانواده به موجب رعایت این حق بسیار محدود خواهد شد.